విధికృతము

శ్రీమతి అడపా సుగుణమణి గారు.

(అనుబంధకథ)

[సువర్ణ నారాయణీప్రఫుల్లుల ఏకపుత్రి. నారాయణి కుమార్తెకు బాల్యవివాహము చేయతలపెట్టెను కాని భర్తయియ్యకొనలేదు. ప్రఫుల్లు కలకత్తాలోనున్నపుడు ఆమె తన కుమార్తెను శ్రీవిలాసునకిచ్చి రహస్యముగా వివాహమొనర్చెను. ఈసంగతి ప్రఫుల్లుదెరింగి భార్యను పరిత్యజించెను. మరికొంతకాలమునకు భార్య మరణశయ్యపై నున్నదని తెలిసి స్వగృహమునకువచ్చి కుమార్తెకు రమ్మనికబురంపెను. కాని సువర్ణకు పుట్టింటికిబోవుటకు అత్త అనుమతి యివ్వనందున ఆమె తల్లినిచూచు నపేక్షతో రహస్యముగా నర్ధరాత్రిని బయలుదేరెను.]

మానవజీవితము బుద్బుదమువంటిది. క్షణమున సృష్టి, క్షణమున లయము. ఎప్పటికైననూ ఈ భౌతిక శరీరమును వీడి చనవలయునని ఎఱుంగక పామరత్వ మొందుటయే అజ్ఞానము.

నారాయణి చనిపోయి మూడుదినములైనది. అంత్య క్రియలన్నియు ముగిసినవి. సువర్ణ మాతృనిర్యాణ మునకై పొందిన దుఃఖమునకు మేరలేదు. ఆమెను ఇరుగు పొరుగు స్త్రీలు తమ శక్తిసామర్థ్యములు వినియోగించి ఓదార్చేరు కాని పొంగి పొరలివచ్చు దుఃఖము నరికట్టుట కెవ్వరితరము? ప్రఫుల్లునకు లోకమే అంధకారమైనది. భార్య కంత్యకాలమున నొసంగిన కఠినశిక్షకై పశ్చాత్తాపపడ్డాడు; ఏమి లాభము? మనిషి చనిపోయినపిమ్మటగాని విలువ తెలియదు.

సువర్ణను అత్తవారింటి కనుపుటకై ప్రయత్నములు సాగుచున్నవి. నారాయణి చెల్లెలు, సుధ, ప్రయాణ మునకు వలయు సామగ్రివంతయు ఇంట సిద్ధపరచింది. ప్రఫుల్లునాజ్ఞానుసారము నందుడు ఒక రెండెడ్లబండిని తెచ్చేడు. ప్రయాణమనుసంగతి ఎఱింగి, సువర్ణ తండ్రి పాదములపై పడి "నాన్నా నేను మఱల అత్తవారింటికి వెళ్లను. వెళ్లినచో నన్ను జీవములతో భూస్థాపితము చేయుట నిశ్చయ"మని భోరున ఏడ్చింది.

"అమ్మా భయపడకుము. ఇందు నీవొనర్చిన తప్పిద మేమున్నది! నేనుగూడ నిన్ననుసరించివచ్చి నీ యత్త వారికి నచ్చచెప్పెదను. లే తల్లీ లే. ముహూర్తము మించిపోవుచున్న"దని ప్రఫుల్లు కుమార్తెను లేవనెత్తి బుజ్జగించేడు కాని సువర్ణకుమాత్రము భయము విడువ లేదు. ఆమె అత్తయొక్క కర్కశహృదయమును బాగుగా నెఱుగును.

వలయు సామగ్రి బండిలో జాగ్రతపరుపబడ్డాది. సువర్ణ కట్టుబట్టలతో శకటారోహణమొనర్చిన వెంటనే బండి కదలింది. ప్రఫుల్లుడు బండివెనుక నడచు చున్నాడు. భైరవీనదిని సమీపించుట తోడనే పడవ వాండ్రు సామగ్రిని, సువర్ణాప్రఫుల్లులను నదిని దాటించేరు. సువర్ణ తనకు అర్ధరాత్రమున నదిని దాటించి, మాతృముఖ సందర్శనమున కవకాశ మొసం

గిన పదవవాంఛను శ్లాఘించి, పితృసమ్మతిని వారలకు బహుమతి ఇచ్చింది. నది ఆవల ఒడ్డున మరియొక బండి బాడుగకు మాట్లాడి భట్టుగ్రామం ప్రవేశించేరు. బండి శ్రీవిలాసుని ఇంటిగుమ్మముముందు నిలచినను ఇంట నుండి ఎవరూ పైకిరాలేదు. ప్రఫుల్లుడు సువర్ణకు శకటావరోహణ మొనర్చి, వాకిడిలోనికి గొంపోయి "అమ్మా! భయపడెదవేల? ఇది నీ ఇల్లు. లోనికి వెళ్లు"మని వెనుకంజవేయుచున్న సువర్ణను లోనికి తోసెను. భయకంపిత దేహముతో, తొట్రుపడు పాదములతో, గత్యంతరములేక పాప మాలేమ లోనికి వెళ్లింది.

శ్రీవిలాసు డాచావడీలోనే ఒకమూల కూర్చొని వార్తా పత్రిక చదువుచూ ఈదృశ్యము నవలోకించేడు కాని మాటనున్న మర్యాదహుళక్కి. ఎట్టకేలకు ప్రఫుల్లుడా చెంతనేఉన్న కుర్చీలో కూర్చొని శ్రీవిలాసునితో సంభాషణ కుపక్రమించేడు.

"వాయనా బండిలో ఇంకా సామానుఉంది. ఇంట పెట్టించు."

"నాకేమి తెలియునండి ఎక్కడ సామాను ఉంచదమో. మా అమ్మ ఏర్పాటుచేస్తుందిలెండి." అని ముక్తసరిజబాబుచెప్పి మరల తన వార్తాపత్రికాపఠనమున నిమగ్నుడైనాడు. అల్లుని అమాయకత్వమునకు ప్రఫుల్లుం లోలోన నవ్వుకున్నాడు.

ఇంతలో వీధిలో స్త్రీ యార్తనాదము వినబడ్డాది. ప్రఫుల్లుడు ఒక్కదాటున వీధిలోనికివచ్చి చూచేడు. తనగారాబుపట్టి సువర్ణ ఏడ్చుకొని పరుగెత్తుచుండ, అత్త చీపురు చేతబట్టి తరుముచున్నది. ఈ దృశ్యమును చూచుసరికి ప్రఫుల్లునకు దేహమంతటా విద్యుచ్ఛక్తి ప్రవహించినట్లయింది. కొంతవరకు తనకన్నులను తానే నమ్మలేకపోయేడు. త్రుటిలో వా రిరువురిమధ్యను నిలచి ఒకచేతితో భీతచిత్తయగు సువర్ణను చేరదీసి రెండవచేతితో అత్తచేతిలోవున్న చీపురును బలవంతముగా లాగుకొని దూరముగాపార వేసేడు.

"ఏమమ్మా, సాహూతు రేమితప్పచేసిందని ఈశిక్ష? మరణశయ్యపైఉన్న తల్లిని చూచుటకు వెళ్లడమే తప్పా? తల్లిపైవున్న అనురాగముకొలదీ ఆపమ్మతి చూపిన మీ అనుమతిలేనిదే బాల్యచాపల్యమున ఇల్లు విడచిందనేనా ఈరట్టు?"

"ఓహోహో! తండ్రీ కూతుళ్లట. పెండ్లివాడులేని తండ్రి పెడాకులవాడు వచ్చేడు. దొడ్డింటి బిడ్డట. రాత్రి ఇల్లువిడచి పారిపోయి మళ్లీ ఏమొంగం పెట్టుకొని నాగుమ్మం త్రొక్కింది. రానీ రానీ సిగ్గులేని శిఖండికి త్రిపీటలతో ముక్కలు ముక్కలుగా తరిమేస్తాను. ఈ పెద్దమనిషి మళ్లీ ఆ పిల్లను ఏలుకోమని సిఫారసు చేయుడానికి వచ్చేడు. ఏపూరయ్యాపిూది? మీఊరిలో సూర్యచంద్రు లుదయిస్తారా?" అని అత్తగారు అభినయముతో నడివీధిలోఆడడం ఆరంభించేరు.

ప్రఫుల్లున కీమాటలు వేయివృశ్చికములు కుట్టినట్లయింది కాని ఏమిచేయగలడు? మాటకుమాట ప్రత్యుత్తరమిస్తే కుమార్తకాపురం గంగలోకలసిందన్నమాటే.

"అమ్మా ఈ అనవసరప్రసంగమేల? కాసిన చెట్టుకు కాయ బరువుకాదుకదా. నా కుమార్తను పరిగ్రహించెదరా? లేదా?"

"ఏమి టీ బెదరింపు? నీకుమార్త మాకక్కరలేదు. మువ్వాటికి అక్కరలేదు. హరిమీద గిరిపడ్డానేనేలుకోను." అని చేతులుముఖమునకు అడ్డుగాత్రిప్పింది.

ఇంతలో శ్రీవిలాసుడు గదిలోనుండి బయటకు వచ్చేడు. ప్రఫుల్లుడు అల్లుని వుద్దేసించి "నీ వుద్దేశము కూడాఅంతేనా" అని ప్రశ్నించేడు. అతడు తల్లివంక చూచి ఏమోమాట్లాడబోయి మానమే శ్రేయస్కరమని ఊరకున్నాడు. ప్రఫుల్లుడు మరలప్రశ్నించుట వలన "చెప్పవలసినదేదో మా అమ్మే చెప్పింది. నేను చెప్పడానికేమీ లే"దని హీనస్వరమున ప్రత్యుత్తరమిచ్చేడు.

ప్రఫుల్లునకు భరింపరాని కోపమువచ్చింది; కండ్లవెంబడి విస్ఫులింగాలు రాలేయి; పిచ్చియెత్తినట్లయింది. కుమార్తమెడలోవున్న మంగళసూత్రమును త్రెంచి అత్తపై విసరివేసేడు. మాంగళ్యఖండనము స్త్రీవిలాసునిమృత్యువును సూచించుటచే అత్త, హైమావతి, రోదసీకుహరము నిండునట్లు రోదనమారంభించేరు. కుమార్తెను మఱల బండిలో నెక్కించి ప్రఫుల్లుడు గృహోన్ముఖుడైనాడు. తానొకటితలచిన దైవమొకటి తలచును.

౨

కాలచక్రమునకు అడ్డులేదు. విలిప్తాది యుగాంతరముల వరకును వడితగ్గక, హెచ్చక తిరుగుచునే వుండును. సువర్ణ అత్తవారింటనుండి తరుమబడిన తరువాత ఏడుసంవత్సరములు గడిచినవి.

తారక్‌బాబు శిరస్తారుగా పనిచేసి ఉద్యోగము నుండి విరమించి ఉపకారవేతనముతినుచూ ఢిల్లీపట్టణమున నివసించుచున్నాడు. అతడు శశధరబాబునకు దగ్గరచుట్టము, ప్రఫుల్లునకు మిత్రుడు. అతడు వుద్యోగములోనున్నపుడే భార్యను గోల్పోయెను. తన ఏకపుత్రి అగు అమితను ఇంట ఆడదక్షతిలేకపోయినా గారాబముగా పెంచుచున్నాడు.

ప్రఫుల్లుడు సువర్ణను ఉన్నతవిద్యాపఠనమునకై తారక్‌బాబు రక్షకత్వమున ఢిల్లీపట్టణమున విడచేడు. సువర్ణజీవితములో ఒక క్రొత్తమార్పు కలిగింది. 'అమిత' స్నేహమువలన పూర్వకష్టములన్నియు మఱచి తన బుద్ధినంతయూ చదువునందే వినియోగించి ఏటేట పరీక్షలలో దిగ్విజయమునుగాంచి ప్రస్తుతము డాక్టరు పరీక్షచదువుచున్నది. స్త్రీబుద్ధికసాధ్యమైనపని లేదుకదా!

సుదర్శనుడు తారక్‌బాబుజ్ఞాతి. ఆసంవత్సరము రాజధాని కంతకునూ డాక్టరుపరీక్షలో ప్రథముడుగా ఉత్తీర్ణుడై ఉద్యోగమునకై వేచియున్నాడు. పట్టి వాడు రూపసి. డాక్టరుపరీక్ష పేసయినాడు. ఇక సంబంధాల కేమికొదువ. కోఅంటే కోటి, కాని "ఉద్యోగము కలసివచ్చినవరకు వివాహము చేసుకో"నని భీష్మించుటవలన ఇంకా పెండ్లికాలేదు. అతడు తఱచుగా తారక్‌బాబు గృహమునకు రావడముకద్దు. సువర్ణకూడా డాక్టరుపరీక్ష చదువుచుండుటచేత ఆమెకు తెలియని విషయములు బోధపఱచేవాడు. క్రమముగా సువర్ణా సుదర్శనుల స్నేహాలత చిగిర్చి పుష్పించింది.

సుదర్శనుడు కేవలము పారబడినాడు. సువర్ణ ఇంకనూ అవివాహితయని తనహృదయపీఠమున స్థానమొసంగి ప్రేమించుచున్నాడు. కాని ఇది అందని ప్రూనిపండ్లకై అఱ్ఱులు చాపుటయని తెలసుకొనలేదు.

సువర్ణ వివాహముసంగతి తారక్‌బాబుకు తప్ప ఆ ఇంట మరిఎవ్వరికీ తెలియదు. అది ప్రఫుల్లుని కోర్కెపై తనకుమార్తెయగు అమితకైననూ తెలియనీక రహస్యముగా దాచేడు. సువర్ణాసుదర్శనుల ప్రణయము తారక్‌బాబు గుర్తించకపోలేదు కాని ప్రఫుల్లుకొసర్చిన వాగ్దత్తమునకు కట్టుబడి సుదర్శనునకీ విషయమును తెలుపలేదు.

ప్రస్తుతము ప్రఫుల్లుడు కలకత్తాలో ఒకఇల్లు అద్దెకు తీసుకొని ఉన్నాడు. తఱచుగా సువర్ణాప్రఫుల్లులకు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవి. ఈ ఏడు సంవత్సరములలో సువర్ణ మూడుసార్లు కలకత్తావెళ్లి తండ్రినిచూచి వచ్చింది.

సువర్ణకు తండ్రిదగ్గరనుండి ఒకఉత్తరం వచ్చింది. ఉత్తరముచదువుట పూర్తిచేసి ఒక దీర్ఘనిశ్వాసము విడిచి ఆలోచనానిమగ్నఅయింది. అప్రయత్నముగా కండ్లవెంబడి అశ్రువులు రాలుచున్నవి. ఆమెకింత మనోవ్యాకులము కలుగచేసేవిషయ మేమైవుండును? ఆమె మఱల ఉత్తరమును చదువుటకు ఆరంభించింది.

"కుమార్తెకు ఆశీర్వాదములు. నీవు వ్రాసిన వుత్తరము అందినది. ఒక ముఖ్యవిషయమును వ్రాయ

వలసి వచ్చింది. జాగ్రత్తగా అవగాహనముచేసుకొని బాగుగా యోచించుకొనుము. శ్రీవిలాసుడు పట్టుదలతో ఢిల్లీకి బదిలీచేయుచున్నాడు. వాళ్లమ్మ చనిపోయిందనీ, ఇదివరలో ఆవిడ వున్నప్పుడు లేనిపోని అల్లరులు జరిగినవనీ, అట్టిది మరల జరుగుటకు అవకాశము లేదనీ, నిన్ను పంపించి వేయుమనీ బ్రతిమాలుచున్నాడు. కాని ఇప్పటికైనను అతనికి పూర్తిగా బుద్ధివచ్చిందని నే తలంచను. ఎన్నిసారులు బ్రతిమాలినను నే నప్రమత్తతగా వుండడంచూచి నిన్నటిదినమున కోపము తెచ్చుకొని "కోర్టులో వాజ్యము తెచ్చెద"నని భయ పెట్టేడు. ఇది విషమస్థితిగా మారునట్లు కనబడు చున్నది. ఇప్పుడు పాతశాలలకు సెలవలుకూడాను కనుక నీవు ఇచ్చటకువస్తే దీనివిషయమై ఆలోచిద్దాము.

"ప్రఫుల్."

సువర్ణకు మరల తనపూర్వగాథ స్ఫురణకు వచ్చింది. చనిపోయిన తల్లిని తలంచుకొని దుఃఖించినది. కొంతసేపటికి తనంతట తానే ధైర్యము తెచ్చుకొని లేఖను తనపెట్టెలో పదిలపఱచుకొని కలకత్తా ప్రయాణ సన్నాహములోనున్నది. అమితాతారస్ బాబులకు సువర్ణ ఆకస్మిక ప్రయాణము వింతగొలిపింది కాని ఎవరూ దానివిషయమై చర్చచేయలేదు. బహుశా సెలవులలో తండ్రినిచూచుటకు వెళ్లుచున్న దనుకున్నారు.

సుదర్శనుడు సువర్ణప్రయాణమును విని నిశ్చేష్టుడై పోయేడు. సాధ్యమైనంతవరకూ ప్రయత్నించి సువర్ణ ప్రయాణమును ఆపుచేద్దామనీ, వీలుకానపుడు తన మనోభావమును వెల్లడించి త్వరగ తిరిగిరమ్మని బ్రతిమాలుదమని వచ్చేడు.

సువర్ణ సుదర్శనునిచూచి వివర్ణ అయింది. ఆమె నోట మాటరాలేదు.

"సువర్ణా! ఇంత ఆకస్మిక ప్రయాణమునకు కారణ మి? మరల ఇచ్చటకు ఎప్పుడువచ్చెదవు?"

"తండ్రిని చూడవలయునను తలంపే నా ప్రయాణమునకు కారణము. మరల ఇచ్చటకు వచ్చెదనను ఆశ లేదు." అని గద్గదస్వరముతో చెప్పింది.

సుదర్శనున కీ మాటలు హృదయశూలములైనవి. ఒక్కదినమైననూ సువర్ణతో మాట్లాడక వుండలేని వాడు ఆమె నెట్లు విడువగలడు? దుఃఖమును దిగమ్రింగుచూ సువర్ణనుద్దేశించి "సువర్ణా! ఇచ్చటకు మరి రావా? ఇంతటిదేనా నీస్నేహము? ఈమాత్రమునకు నన్నేల కొఱగాని ఆశలకు పాల్జేసితివి? నాహృదయమును ఇంకనూ పరీక్షింపలేకపోతివా? సువర్ణా! ఇది నీకు న్యాయముకాదు." అని ఆమె రెండుచేతులు తనచేతులతో పట్టుకొన్నాడు.

సువర్ణ ఇప్పటికైననూ తన వివాహవిషయమును తెలుపలేదు. "నన్ను క్షమించండి" అని తిరోహిత వదనయై చెప్పింది.

స్త్రీ హృదయ మభేద్యము. సుదర్శనుడేమి స్థిరపఱచుకొనగలడు? తన్ను సువర్ణ ప్రేమించుచున్నదా? లేదా?

అప్పుడే అరుణోదయమయింది. సువర్ణా ప్రఫుల్లులు తేపానీయమును పుచ్చుకొని సంభాషణ కుపక్రమించేరు.

"అమ్మా, శ్రీవిలాసుడు ఇచ్చటకుచేరుచునే వున్నాడు. బహుశా నీరాకవిని ఈసరికి బయలుదేరి వచ్చుచునేవుండును. నేనింక అతనితో సంభాషింప వలసిన విషయములులేవు. నీవు నిర్భయముగా నీ వుద్దేశమును అతనికి తెలియపఱచుము."

"నాన్నగారూ, నాకో ర్కొకూడాఅదే. ఎంత కాలము నేనిట్లు జయిలునుండి తప్పించుకొనిపారిపోయినదొంగవలె మఱుగుపడి జీవించడం? ఈవిషయమున అంత్యమును చూడనిదే విడువకూడదు."

ప్రఫుల్లుడు వార్తాపత్రికా పఠనమున నిమగ్నుడయ్యెను. సువర్ణ తనగదిలోనికిపోయి శ్రీవిలాసున కెట్లు ప్రత్యుత్తరము చెప్పదమో యోచించుకొను

1015

చున్నది. ఇంతలో శ్రీవిలాసుడు సేవకుడు దారిచూప ఆ గదిలోనికివచ్చేడు. "రండి కూర్చోండి" అని సువర్ణ ఒక కుర్చీ చూపింది. శ్రీవిలాసుడు ఈగౌరవము తనకు జరుగునని తలంచలేదు. అతనికి సువర్ణరూపము నందు సహస్రాంశము భేదము కనబడ్డాది.

"సువర్ణా! క్షేమముగానున్నావా?"

"మీదయవల్ల క్షేమమే"

"నే వచ్చుటకు కారణము నీ విదివరకే తండ్రివలన వినియుంటావు. నా తల్లి చనిపోయింది. అక్క తీర్థయాత్రలకు వెళ్లిపోతానంటున్నది. ఇక ఇంటికి నీవే యజమానురాలివి. నీ చెప్పుచేతల్లో తిరుగుతాను. ఇన్నివత్సరములూ నిన్ను విడచియుండడం, తల్లీ అక్క బాధలు పెడితే చూడలేక కాని నీమీద ప్రేమలేక కాదు. నాతల్లి మళ్లీ వివాహము చేసుకొమ్మంటే ఇష్టపడకపోవడమే ఇందులకు తార్కాణము." అని ఆదివరకు కంఠస్థమొనర్చినదంతా వల్లించేడు.

సువర్ణ కీమాటలు వింతగొలిపేయి. శ్రీవిలాసునకు రెండునాల్కలా అన్న సందేహముతోచింది.

"బొమ్మలపెండ్లివలె నా బాల్యమున నామమాత్రపు వివాహము జరిగింది. ప్రాయశ్చిత్తముగా నానా బాధలు అనుభవించేను. ఒకప్పుడు ఇంటనుండి తరిమి వేయబడ్డాను. నా మెడలోని మాంగల్యము త్రెంచి వేయబడ్డాది. నాటినుండి మనకు ఋణముతీరిందన్న మాట. తరువాత లోకములో స్త్రీలకుకూడా సమాన హక్కులుండవని తెలుసుకొన్నాను. గత్యంతరములేక క్రొత్తమార్గ మవలంబించి నా దారి నే చూచుకొన్నాను. హిందూ వివాహములపద్ధతి నే నెఱుంగుదును. కర్మముచాలక భర్త పాపైనా సరే, పుర్రైనా సరే, ఆడుది ఆలాగు పడిచావవలసిందే కాని ముక్తి లేదు. చట్టము స్త్రీలను ఆటవస్తువులుగా చేసింది. నాకు జ్ఞానము రానిదే, నా యభిమతమును కనుక్కొనిదే, రహస్యముగా జరిగినవివాహము నన్నెంతవరకు కట్టుబాట్లలో నుంచగలదో నాకు తెలుసును. సంఘమేమిచేసినను నన్ను శిక్షించగలదు గాని మళ్లీ నీభార్యగా నుంచలేదు. దయచేసి ఈ ప్రశంస మళ్లీ తలంచకండి. నాచదువింకా పూర్తికాలేదు. నా ఉద్దేశము మీకు తెలియపఱచుటకై వచ్చేను. రేపే ఢిల్లీ పోవలయును. మీ తల్లిఆజ్ఞానుసారము మళ్లీ వివాహముచేసుకొని క్షేమముగా నుండవలసింది" దనెను.

శ్రీవిలాసు డీ దీర్ఘోపన్యాసమునకు చకితుడైనాడు.

"సువర్ణా, హిందూదేశములో స్త్రీలకు వివాహములు బాల్యముననే జరుగుచున్నాయి. వారలు భర్తలను ఎంచుకొనే ఆచారములేదు. ఒకవేళ భర్త తగినవాడుగా కనబడకపోయినా ఓర్చి కాపురం చేస్తున్నారు గాని నీవలె వాళ్లకు చదువేస్తే ఉన్నమతిపోలేదు. నీఅయిష్టత బహిర్పరచి నాతో కాపురంచేయకపోతే చేయకపోవచ్చును గని మళ్లీవివాహము చేసుకొనలేవుకదా. హిందూచట్టము దీనికి ఒప్పుకోదు. ఇక కలకాలము నీ విట్లేవుండడం అసంభవము. నాకు మళ్లీ వివాహము చేసుకొనుటకు అనుమతిచ్చుటకు పూర్వమే బాగుగా యోచించుకో. నేను మళ్లీ సాయంకాలము వస్తా"నని శ్రీవిలాసుడు వెడలిపోయేడు.

ప్రఫుల్లుడు సువర్ణద్వారా జరిగినదంతావిన్నాడు. "అమ్మా ఢిల్లీనుండి నీపేరను ఒకఉత్తరము వచ్చింది. ఇదిగో, బహుశా అమిత్ వ్రాసివుండవచ్చును." అని ఒకఉత్తరంఇచ్చేడు. సువర్ణ ఉత్తరంపైనుండు విలాసమును చూచి అది సుదర్శనునిలేఖయని పోల్చింది. సుదర్శనునకు ఇంతతొందరగా ఉత్తరము వ్రాయవలసిన అవసరం ఏలకలిగింది?

సువర్ణ తనగదిలోకిపోయి తలుపు గడియవైచి ఉత్తరము చదువుట కారంభించింది.

"శ్రీమతి సువర్ణగారికి:—

నీసంగతంతా తారక్ బాబువలన తెలుసుకొన్నాను. నీవు వివాహితవని తెలుసుకొన్నప్పుడు నాఆశ్చర్యము

కను మేరలేదు. ఇంకా కన్యవలె ఏల వేషము వేసుకొనుచున్నావో తెలియదు, తెలుసుకొను అవసరము కూడా లేదు. నీ కృత్రిమ వేషమున ఒక మానవహృదయమును హింసించేవు. దయచేసి ఇకనైనా నావంటి నిష్కపటపు కలభములను నీ సౌందర్యవహ్నిచే దహింపకుము.

సుదర్శన్."

ఈ ఉత్తరం చదివిన వెంటనే సువర్ణకు రక్తనాళముల వెంబడి విషము ప్రవహించినట్లయింది. ప్రతివస్తువూ తన కండ్లయెదుట తిరుగుచున్నట్లు కనబడ్డాది. "అమ్మా, ఈ ప్రపంచములో నాకు శరణ్యము లేదా?" అని ఏడ్చుచూ మంచముపైపడి స్పృహతప్పింది.

ఇట్లెంతసేపుగడచినదో సువర్ణకు తెలియదు. మరల చైతన్యముగలుగుసరికి ప్రఫుల్లుడు తలుపుతట్టి పిలుచుచున్నాడు. సువర్ణ లేఖను గుప్తపరచి కండ్లను తుడుచుకొనుచూ తలుపు తెరచింది. సువర్ణస్థితి దిగ్భ్రమ గలిగించింది.

"ఏమమ్మా ఎందుకేడుస్తున్నావు? తారక్ బాబు ఇంట అంతా క్షేమమా?"

"ఆ" అని దుఃఖమును దిగమ్రింగుచూ చెప్పింది.

"మరేమమ్మా? శ్రీవిలాసునిమాటలు హృదయమును చలింపచేసినవా? ఇంకవానిని గుమ్మము త్రొక్కనీయను."

"నాన్నా, కఠినపుమాటలాడి ఆయనమనస్సు నొప్పించకండి. సాయంకాలము ఆయన మరల వచ్చును; స్వాగతమివ్వండి. నేనురేపే అత్తవారింటికి వెళ్లిపోతాను."

ప్రఫుల్లునకు సువర్ణమనోభిప్రాయము మారుటకు కారణము తెలియలేదు.

"ఇదేమమ్మా నీ మనస్సిట్లు మారిపోయింది."

సువర్ణ మరిమాట్లాడలేదు. కాలిబొటనవ్రేలితో నేలవ్రాయుచూ తలవంచి ఊరుకొన్నది.

లోకంలో చెప్పేవారు లేక చెడినవారు లేరు.

డోంగ్రే గారి
బాలామృతము
బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టియున్ను, బలమున్ను, ఆరోగ్యము నిచ్చును.
అన్నిస్థలములందు దొరకును.

అన్నిచోట్లల అమ్మబడును

ప్రొప్రయిటర్లు:— కె. టి. డోంగ్రే అండు కో., గిర్గామ్, బొంబాయి
మద్రాసు స్టాకిస్టులు, దామోదరుకంపెని,
78, చైనాబజారురోడ్డు, జి. టి. మద్రాసు.